

529 - 522 г.пр.Хр. стперс. Kambujiya, стгрц. Καμβύσις

Син на Кир I и персийската принцеса Касандана, брат на Бардис, Атоса, Артюстоне и други, внук на Камбиз I. В изворите К. II е описан като паталогичен деспот. Херодот съобщава, че бил болен по рождение от болест, наричана *свещена* [Hdt. 3, 33], т. е. епилепсия и, че извършил кръвосмешение като се оженил за две от сестрите си [Hdt. 3, 31 и 32], от които едната (Роксана) убил. Когато Кир II завладява Вавилон, К. II има водеща роля там в религиозните дела и процесии. Официално е избран (по желание на баща си), за цар на Вавилон (с васални функции), на празника на Свещената нова година (1 април 538 г. пр. Хр.), но по-късно му отстъпва властта над Вавилон. За да разшири империята организира поход в Египет. След победата при Пелузий 525 г. пр. Хр., наричан още *Ключът към Египет* (религиозен и стратегически), пътят към Мемфис е отворен и кампанията се увенчава с успех. Много градове и светилища са разграбени и опожарени. Незасегнати остават само еврейските храмове. Още същата година приема титлата фараон и слага началото на 27-ма династия на Египет с фараони персийските царе (до Артаксеркс II, включително). В Египетската кампания елини и кари участват в конфликта като наемници. Те отначало подкрепят Египет, но после преминават на страната на К. II. След като подчинява египетското царство, царят се опитва да превземе Куш (Етиопия) и Сива (Оазиса с Храма на Амон), но поради лошата подготовка не успява дори да стигне до там, а армията от 500 000 войници, изпратена към Сива, е засипана от пясъчна буря [Hdt. 3, 26]. И днес много авантюристи и сериозни археолози се опитват да намерят останките на тази армия, известна като *изгубената армия*. Разширява империята, като след Египет, завладява Нубия и Киренайка.

По сведение на Ксенофонт, след смъртта на Кир II започват смутове в империята. Една от причините е лишаване на местната аристокрация от привилегиите ѝ, дадени от Кир II и прехвърлянето им към персийската родова върхушка. Синът му Бардис (по Херодот - Смердис), по това време е сатрап на Бактрия, където започват въстания. Въстанието е потушено, но според Херодот, той участва в похода в Египет и е изпратен в Суза по подозрение в измяна, където е убит тайно по нареждане на брат си. В Бехистунския надпис обаче се говори ясно, че убийството е станало преди похода. Докато е в Египет един маг на име Гаумата се обявява за неговия брат Бардис и вдига бунт в Персия. Набързо е обявен за цар. От Бехистунският надпис става ясно, че отнема привилегиите на персийските аристократи и възстановява привилегиите на местната аристокрация. На път за родината К. II загива при загадъчни обстоятелства. Започват размирици, в които надделява Дарий, негов роднина по непряка царска родствена линия.

Веселка Манавска